

Bölüm 6

KISA VE UZUN VADELİ SİGORTA KOLLARI

Emel İŞTAR IŞIKLI¹

GİRİŞ

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda kısa vadeli sigorta kolları; iş kazası ve meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortalarını ifade etmektedir. İşsizlik sigortası da kısa vadeli sigortalardan biridir. Ancak Genel Sağlık Sigortası Kanununda yer almamıştır. 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ile ayrıca düzenlenmiştir. İşsizlik sigortası konusuna başka bir bölümde değinildiği için bu başlık altında yer verilmemiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda uzun vadeli sigorta kolları; malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarını ifade etmektedir.

KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI

Kısa vadeli sigorta kolları 5510 sayılı kanunun üçüncü bölümünde, “Hizmet Akdiyle veya Kendi Adına ve Hesabına Bağımsız Çalışan Sigortalıların Tabi Olduğu Kısa Vadeli Sigorta Hükümleri” başlığı altında 13-24. maddeler ile düzenlenmiştir. Kısa vadeli sigorta kolları; iş kazası ve meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortalarıdır.

¹ Doç. Dr., Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi, Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik Bölümü, emelistar@duzce.edu.tr

sahipleri için ölüm aylığı bağlanmasına yeterli prim birikmemiş olabilir. Bunun gibi durumlarda sigortalı veya hak sahiplerinin uzun vadeli sigorta kollarından faydalanma koşulunu elde edememeleri sebebiyle bu güne kadar ödedikleri primin güncellenerek sigortalı veya hak sahiplerine ödenmesine “toptan ödeme” denilmektedir (Başbuğ, 2013: 303). Özetle, işten ayrılan yahut işyerini kapatan ve yaş şartını doldurduğu halde malullük ve yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmayan sigortalılara yaşlılık toptan ödemesi yapılmaktadır.

Hak sahiplerine yapılan toptan ödeme, hak sahiplerine aylık bağlama oranları göz önüne alınarak gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, yapılacak toptan ödeme tutarı, sigortalıya yapılacak toptan ödeme miktarını geçmemektedir (Kılış ve Alper, 2015: 249).

Sosyal güvenlik sisteminde sigortalıya toptan ödeme ile almış olduğu primleri geri vererek, tasfiye ettiği sigortalılık ilişkisini yeniden canlandırma olanağı verilmiştir. Sigortalının almış olduğu primleri güncelleyerek iade etmesi şeklinde eski sigortalılık ilişkisini canlandırması “ihya” olarak tanımlanmaktadır (Başbuğ, 2013: 304). Toptan ödeme yaparak hizmetleri tasfiye edilmiş olanlardan malullük yaşlılık ölüm sigortası primi bildirmiş olanlar talep etmeleri durumunda, aldıkları toptan ödemenin ödeme tarihi ile yazılı talep tarihi arasında geçen yıllar için, her yılın gerçekleşen güncelleme katsayısıyla revize edilerek bulunan tutarı, tebliğ tarihini takip eden ayın sonuna kadar ödemeleri durumunda, bu hizmetler ihya edilmektedir.

KAYNAKLAR

1. BAŞBUĞ, A. (2013). *Sosyal Güvenlik Sisteminde Sosyal Sigortalar*, Ankara: Türkiye Şeker Sanayi İşçileri Sendikası.
2. GEREK, H. N. (2019). *Sosyal Sigorta Kolları, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku* (Ed. Hasan Nüvit GEREK ve Fatma KOCABAŞ), Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3830, ss. 229-254.
3. KILKIŞ, İ. ve ALPER, Y. (2015). *İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku*, Bursa: Dora Basım -Yayın Dağıtım.
4. ŞAKAR, M. (2010). *Meslek Yüksekokulları İçin İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku* (2. Bs.) İstanbul: Beta Basım.
5. TÜRKAN, M. ve SEZER, S. (2017). “Yaşlı Yoksulluğunun Yarattığı Sosyal ve Psikolojik Sorunlar: Muğla Örneği”, *Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 4, S. 4, ss. 35-57.
6. TÛTÛNCÛOĐLU, F. (2019). *Sosyal Güvenlik Başucu Kitabı*, Ankara: Dorlion Yayınları.
7. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5510.pdf>, Erişim Tarihi: 01.02.2021.

8. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6331.pdf>, Erişim: 20.01.2021.
9. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/04/20150407-19.htm>, Erişim Tarihi: 02.02.2021.
10. http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/is_kazasi_ve_meslek_hastaligi/meslek_hastaligi, Erişim Tarihi: 04.02.2021.
11. http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/kadin_sigortalilarin_haklari/emzirme_odenegi#:~:text=Emzirme%20%C3%B6dene%C4%9Fine%20hak%20kazan%20sigortal%C4%B1lardan,olmas%C4%B1%20%C5%9Fart%C4%B1yla%20emzirme%20%C3%B6dene%C4%9Finden%20yararland%C4%B1r%C4%B1l%C4%B1r, Erişim Tarihi: 04.02.2021.
12. http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/yaslilik_ayligi/yaslilik_toptan_odesi, Erişim Tarihi: 06.02.2021
13. <http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/malulluk>, Erişim Tarihi: 04.02.2021.
14. http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/olen_sigortalinin_haksahipleri, Erişim Tarihi: 06.2.2021.
15. http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/yaslilik_ayligi/yaslilik_toptan_odesi, Erişim Tarihi: 06.02.2021.
16. (http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/is_kazasi_ve_meslek_hastaligi/meslek_hastaligi, Erişim Tarihi: 04.02.2021).
17. (http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/kadin_sigortalilarin_haklari/emzirme_odenegi#:~:text=Emzirme%20%C3%B6dene%C4%9Fine%20hak%20kazan%20sigortal%C4%B1lardan,olmas%C4%B1%20%C5%9Fart%C4%B1yla%20emzirme%20%C3%B6dene%C4%9Finden%20yararland%C4%B1r%C4%B1l%C4%B1r, Erişim Tarihi: 04.02.2021).
18. (<http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/malulluk>, Erişim:04.02.2021).
19. (http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/yaslilik_ayligi/yaslilik_toptan_odesi, Erişim Tarihi: 06.02.2021).
20. (http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/olen_sigortalinin_haksahipleri, Erişim Tarihi: 06.2.2021).
21. (http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/olen_sigortalinin_haksahipleri, Erişim Tarihi: 06.2.2021).
22. (http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/yaslilik_ayligi/yaslilik_toptan_odesi, Erişim Tarihi: 06.02.2021).